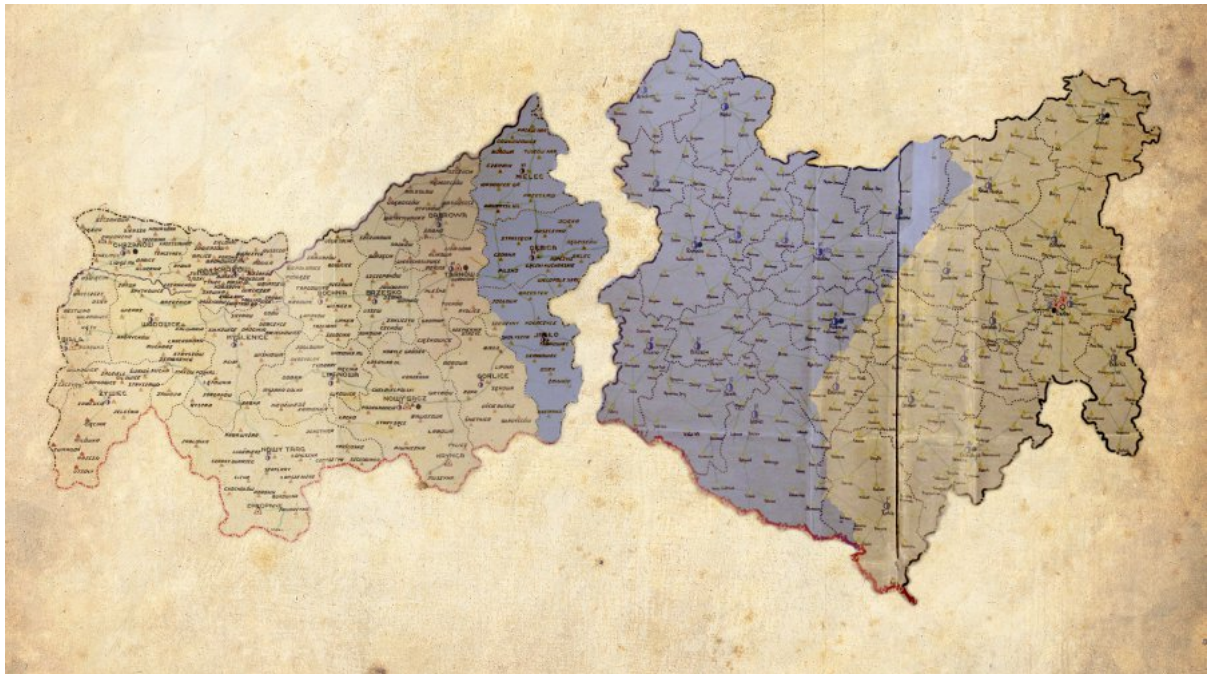

POLICJA PODKARPACKA

<https://podkarpacka.policja.gov.pl/rze/informacje/z-dziejow-policji-panst/terytorium/73907,Terytorium.html>
2021-03-03, 06:51

TERYTORIUM

W okresie międzywojennym teren, który leży w granicach dzisiejszego województwa podkarpackiego, stanowił obszar dwóch województw: lwowskiego i krakowskiego (jedynie kilka miejscowości przynależało do lubelskiego). Zanim jednak województwa powstały, do 1921 r., obok okręgowych komend: krakowskiej i lwowskiej, funkcjonowała - równorzędna z nimi struktura ponadpowiatowa - Okręgowa Komenda Policji Państwowej w Przemyślu.

Mapy województw krakowskiego (po lewej) i lwowskiego (po prawej) z orientacyjnie zaznaczonymi granicami obecnego województwa podkarpackiego.

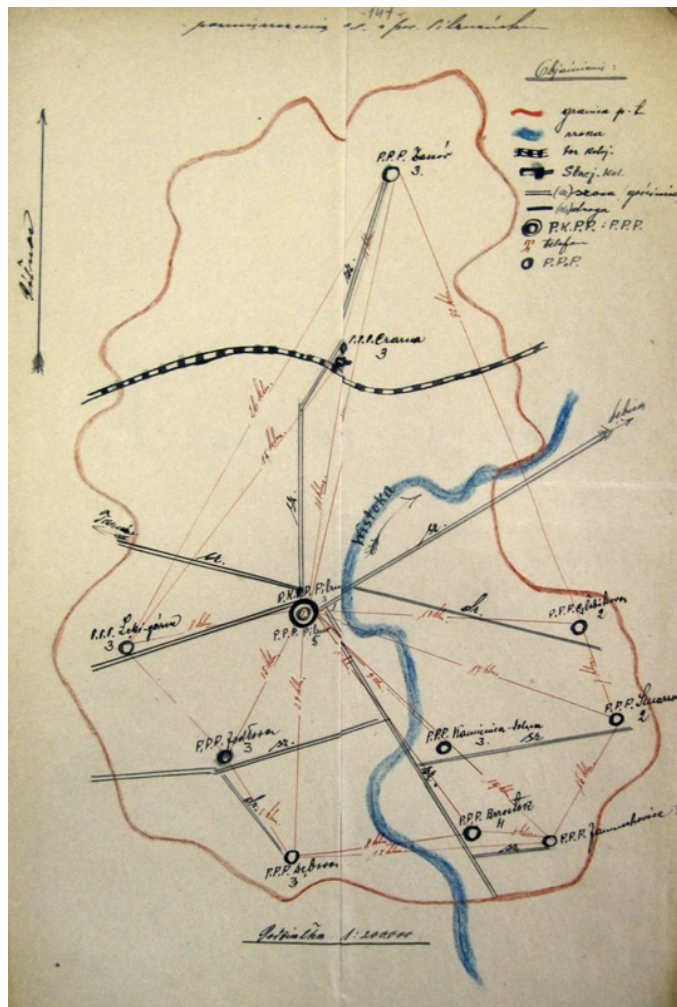
W pierwszych latach po odzyskaniu niepodległości na terenie Małopolski nie istniały struktury administracji państwowej II szczebla, podstawową jednostką był powiat. Województwa ustanowione zostały w grudniu 1920 r., a rozpoczęły działalność dopiero jesienią 1921 r. W tym czasie władzę administracyjną na terenie byłego zaboru austriackiego, na obszarach nieobjętych działaniami wojennymi (wojna polsko-ukraińska, wojna polsko-bolszewicka), sprawował Delegat Rządu Rzeczypospolitej Polskiej na Małopolskę. Delegatowi Rządu podlegał Komendant Policji Państwowej na Małopolskę. Funkcję tę pełnił były oficer Żandarmerii, zasłużony obrońca Lwowa z lat 1918-1919, późniejszy komendant główny PP, inspektor Wiktor Sas-Hoszowski. Komendantowi na Małopolskę podlegali okręgowi komendanci Policji Państwowej we Lwowie, Krakowie i Przemyślu.

Początkowo (do czasu ustanowienia województw) obszar dzisiejszego województwa podkarpackiego znajdował się w obrębie dwóch ówczesnych okręgów: krakowskiego, w skład którego wchodziły m.in. komendy powiatowe w: Jasle, Kolbuszowej, Mielcu, Pilźnie, Ropczycach, Rzeszowie, Strzyżowie i Tarnobrzegu oraz przemyskiego w skład, którego wchodziły m.in komendy powiatowe w: Brzozowie, Jarosławiu, Krośnie, Lisku (od 1931 r. Lesku), Lubaczowie, Łąncucie, Nisku, Przemyślu, Przeworsku i Sanoku. W związku z reformą administracyjną doszło do "przeniesienia" przemyskiej komendy okręgowej do Stanisławowa, a struktury policyjne zostały dopasowane do nowych granic administracyjnych - województw. Powiaty zachodnie: dębicki (od 1937 r.), jasielski, pilzneński (do 1932 r.), ropczycki (od 1937 r.) i mielecki

wchodziły w skład Komendy Wojewódzkiej PP w Krakowie, natomiast pozostały obszar tj. powiaty: brzozowski, jarosławski, kolbuszowski, krośnieński, leski, lubaczowski, łańcucki, niżański, przemyski, przeworski, rzeszowski, sanocki, strzyżowski (do 1932) i tarnobrzski stał się częścią Komendy Wojewódzkiej PP we Lwowie.

Należy zaznaczyć, iż część obecnego województwa podkarpackiego stanowią tereny, które w okresie międzywojennym wchodziły w rejon działania komend powiatowych, których siedziby dziś znajdują się na obszarze Ukrainy. Były to komendy w: Sokalu, Rawie Ruskiej, Jaworowie, Mościskach, Dobromilu i Turce. Ponadto części gmin powiatu janowskiego i biłgorajskiego weszło do struktur PP okręgu lubelskiego.

W strukturach jednostek Policji Państwowej zlokalizowanych na terenie dzisiejszego województwa podkarpackiego funkcjonowały trzy komisariaty w : Rzeszowie, Jarosławiu i Przemyśle oraz ponad trzysta posterunków.

Szkic policyjny przedstawiający rejon służbowy Powiatowej Komendy Policji Państwowej w Pilźnie - 1925 r.

Ilustracje wykonane na podstawie materiałów z Archiwum Akt Nowych w Warszawie oraz Archiwum Państwowego w Krakowie.